

Základní škola Praha – Petrovice - název směrnice nebo plánu:

Minimální preventivní program /prevence sociálně patologických jevů - rizikového chování žáků/

Označení dokumentu, číslo jednací: MPP17/27/2009

Zpracoval: Mgr. Bohumila Foltýnová a Mgr. Jana Gabašová

Schválil: Mgr. Petr Zeman, ředitel školy

Platnost dokumentu ode dne: 27. září 2009

Účinnost dokumentu ode dne: 27. září 2009

Pedagogická rada projednala dne: 17. září 2009

Závaznost dokumentu: pro zaměstnance školy

Zaměstnanci byli s dokumentem seznámeni dne: 17. září 2009

Základní škola Praha – Petrovice

pracoviště Dopplerova 351 a pracoviště Edisonova 40

Sídlo, adresa ředitelství:

Dopplerova 351

109 00 Praha 10 – Petrovice

IČO: 71008314

Zapsána do školského rejstříku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana, identifikátor 600041221

www.zsprahapetrovice.cz, e-mail: petr.zeman@zsprahapetrovice.cz

telefony: 274861548, 739001029

1. Sledované sociálně patologické jevy – projevy rizikového chování žáků

Sociálně patologické jevy- projevy rizikového chování žáků	Výskyt v minulém školním roce ve škole nebo mimo vyučování
Drogová závislost	ne
Alkohol	ne
Kouření	ano, v době mimo vyučování
Kriminalita a delikvence	ne
Virtuální drogy (počítač, televize, video)	ne
Patologické hráčství (gambling)	ne
Záškoláctví	ne
Šikanování	ne
Vandalismus	ne
Násilné chování	ano, v době mimo vyučování
Xenofobie	ne

Rasismus	ne
Porucha příjmu potravy	ne
Sprejování	ne

2. Prevence sociálně patologických jevů – rizikového chování žáků

Součásti prevence a související záležitosti	Komentář
Vzdělávání	Mgr. Bohumila Foltýnová, dokončení studia: Specializační studium pro metodiky prevence sociálně pat. jevů, Centrum adiktologie, PK 1. Lékařská fakulta UK a VFN v Praze, Ke Karlovu 11, dvouleté studium, Mgr. Jana Gabašová, dvouleté kvalifikační studium: Vzdělávací program pro učitele – výchovné poradce, UK Praha, Ped. fakulta, M.D. Rettigové 4, Praha 1, Ostatní ped. pracovníci krátkodobé školení /zatím konkrétně neurčeno/.
Školní metodik prevence	Mgr. Bohumila Foltýnová, Mgr. Jana Gabašová, kontakt pro rodiče, telefon 274861548 nebo 739001029, e-mail: petr.zeman@zsprahapetrovice.cz
Pedagogičtí pracovníci Základní školy Praha - Petrovice, kteří zajišťují prevenci rizikového chování žáků v době svého kontaktu s žáky, při výuce, během pedagogického dohledu o přestávkách, na školách v přírodě, při mimoškolních akcích, sportovních soutěžích, na zájmových kroužcích a podobně.	Ředitel školy a jeho zástupci, třídní učitelé, metodik prevence, výchovní poradci, vyučující jednotlivých předmětů, vychovatelky školní družiny, vychovatelé, ped. pracovníci a zdravotník na školách v přírodě, výletech a mimoškolních akcích, vedoucí zájmových kroužků, externí ped. pracovníci.
Preventivní výchova ve výuce jednotlivých předmětů ve Školním vzdělávacím programu ZŠ Praha - Petrovice	Realizují vyučující jednotlivých předmětů, obsah prevence rizikového chování v prvouce, přírodovědě a přírodopise viz část 3.
Minimální preventivní program	Sestavuje metodik prevence spolu s vedením školy a pedagogy.
Průběžné sledování podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu sociálně patologických jevů – rizikového chování žáků provádí všichni pedagogičtí pracovníci.	Sledování žáků a včasné zachycení případných změn v chování, prospěchu žáka, stranění se kolektivu, záškoláctví nebo nezvyklá absence, únava, apatie, změna image, výbušné reakce na podněty, sabotování činnosti, nechť k rozhovoru, chování mimo školu. Klima ve třídě – sledování jednotlivců, malých skupin ve třídě.

<p>Uplatňování forem a metod umožňující včasné zachycení ohrožených dětí a pomoc v jejich situaci</p>	<p>Vytváření atmosféry vzájemné důvěry, pocitu bezpečí, přátelství mezi žáky ze stejné třídy, ze stejného ročníku, napříč mezi ročníky, mezi pedagogy a žáky.</p> <p>Nastolit takový vztah mezi pedagogem a žákem, aby žák v případě výskytu problému cítil potřebu se učiteli /vychovatelem/ svěřit a učinil to.</p> <p>Diskrétnost při řešení problému jednotlivce nebo malé skupiny žáků. Citlivý přístup při vyšetřování a následně i řešení situace.</p> <p>Pozorování, rozhovor s ohroženým žákem.</p> <p>Rozhovor s kamarádem ohroženého žáka.</p> <p>Rozhovor s rodiči, informace o možnostech řešení problému jejich dítěte. Mapování situace v rodině.</p> <p>Využívání hry ke zjištění situace.</p> <p>Informace pro rodiče o mimoškolních akcích a zájmových aktivitách pro jejich děti, o prázdninových akcích.</p>
<p>Zajištění poradenských služeb speciálních pracovišť a preventivních zařízení</p>	<p>Dle konkrétního soc. pat. jevu zajišťuje ředitel školy nebo třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence.</p>
<p>Školní řád (obsahuje zákaz nošení, držení, distribuci a zneužívání návykových látek v areálu školy a odpovídající sankce)</p>	<p>Školní řád Základní školy Praha – Petrovice-výpis <u>Ochrana před sociálně patologickými jevy</u></p> <p>Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména školní metodik prevence, průběžně sledují konkrétní podmínky a situaci ve škole z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, uplatňují různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených žáků.</p> <p>Školní metodik prevence zajišťuje spolupráci s rodiči v oblasti prevence, informuje je o preventivním programu školy a dalších aktivitách. Školní metodik prevence spolupracuje na základě pověření ředitele školy s dalšími institucemi na sociálně právní ochranu dětí a mládeže.</p> <p>Žáci školy mají přísný zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy a na akcích, které škola pořádá. Porušení tohoto zákazu se bere jako hrubé porušení školního řádu. Při porušení tohoto zákazu využije ředitel školy k potrestání viníka všech opatření a možností hodnocení chování, které mu poskytuje „Směrnice: Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků“, oddíl V. „Hodnocení chování“. Dále využije ředitel školy všech možností daných mu příslušným zákonem včetně možnosti dát podnět k zahájení trestního stíhání osob, které se na porušení tohoto zákazu podílely. Ředitel školy nebo jím</p>

	<p>pověřený pracovník bude informovat zákonné zástupce žáků, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěních a zároveň je seznámí s možností odborné pomoci.</p> <p>Projevy šikanování mezi žáky, tj. násilí, omezování osobní svobody, ponižování a pod., kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům nebo skupinám (zejména v situacích, kdy jsou takto postiženi žáci mladší a slabší), jsou přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti řádu školy.</p> <p>Pedagogičtí pracovníci dbají, aby etická a právní výchova, výchova ke zdravému životnímu stylu a preventivní výchova byla vyučována v souladu se školním vzdělávacím programem.</p> <p>Pedagogičtí pracovníci jsou povinni v souladu s pracovním řádem vykonávat kvalitní dohled nad žáky o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna žáků, a to hlavně v prostorách, kde by k sociálně patologickým jevům – projevům rizikového chování žáků mohlo docházet.</p>
<p>Akce školy pro žáky k prevenci sociálně patologických jevů – prevenci rizikového chování žáků - typy akcí</p>	<p>Osvědčené akce uvedené v části 4, dále: adaptační kurz pro žáky 6. ročníku, školy v přírodě, lyžařský kurz, školní akademie, odpolední a večerní program s přespáním ve škole, sběrové akce a jiné soutěže tříd, akce školní samosprávy, školní jarmarky, Schola Pragensis, sportovní dny /Ragby den, Turnaj šesti míčů...../, Jeden svět na školách – festival dokumentárních filmů, přednáška o antikoncepci, projektové dny na téma „Proč nekouřit,“ divadelní představení, kulturní pořady s hudbou, literaturou, výtvarná výstava dětské tvorby.</p>

3. Školní vzdělávací program Základní školy Praha – Petrovice obsahuje kapitoly zaměřené na prevenci soc. patologických jevů – prevenci rizikového chování žáků:

<p>PRVOUKA 1. ROČNÍK - Školní výstupy /tj. co žák umí/</p> <p>Žák:..... uplatňuje základní hygienické návyky a dovednosti zvládá primární zásady zdravého životního stylu pečuje vědomě o své zdraví pojmenuje části lidského těla orientuje se v elementárních znalostech o lidském těle dodržuje základní pravidla bezpečného chování, i v dopravě poradí si ve výjimečné situaci, požádá o pomoc prakticky nacvičí při modelových situacích chování při setkání s cizí osobou a při situaci ohrožení</p>	<p>Učivo</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> – péče o zdraví, zdravá výživa – lidské tělo – osobní bezpečí – návykové látky
<p>PRVOUKA 2. ROČNÍK - Školní výstupy /tj. co žák umí/</p>	<p>Učivo</p>
<p>Žák:..... chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, učí se vyhodnotit nebezpečí a závažnost situace seznamuje se s modelovými situacemi při styku s neznámou osobou</p>	<ul style="list-style-type: none"> – návykové látky a zdraví
<p>PRVOUKA 3. ROČNÍK - Školní výstupy /tj. co žák umí/</p> <p>Žák:..... obhájí při konkrétní činnosti své názory přizná svou chybu, učí se domluvě na společném postupu, řešení problému v kolektivu seznamuje se s krizovými situacemi (šikana, týrání, sexuální zneužívání) učí se dbát na vlastní bezpečí, zná, případně vyhledá čísla linky důvěry osvojuje si modelových situacích odmítání návykových látek využívá poznatků z medií a nacvičuje chování při modelových situacích</p>	<p>Učivo</p> <ul style="list-style-type: none"> – návykové látky a zdraví

<p>PŘÍRODOVĚDA 4. ROČNÍK - Školní výstupy /tj. co žák umí/</p> <p>Žák:.....</p> <p>.....</p> <p>uvědomuje si význam zázemí v rodině / bezpečí, důvěra, úcta/ respektuje základní práva a povinnosti členů rodiny chápe uspořádání partnerských vztahů v rodině učí se vhodně argumentovat, chovat se asertivně, být empatický účastní se modelových situací zaměřených na nácvik dovedností, jak odmítat různé návykové látky učí se rozpoznávat možná nebezpečí, seznamuje se s asertivním řešením, dokáže říci jednoznačně ne rozpozná možná nebezpečí ohrožující zdraví zná svá práva, ví, na koho se může obrátit v krizové situaci (kontaktní osoby a důležitá čísla)</p>	<p>Učivo</p>
<p>PŘÍRODOVĚDA 5. ROČNÍK - Školní výstupy /tj. co žák umí/</p> <p>Žák:.....</p> <p>uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství úměrně k svému věku se orientuje v bezpečných způsobech sexuálního chování zná svoje základní práva a povinnosti – týrání, zneužívání, šikana dokáže zjistit a použít telefonní číslo linky důvěry, krizového centra řídí se pravidly telefonování na tyto instituce zná význam pojmu terorismus a rasismus zná zásady bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími osobami</p>	<p>Učivo</p> <p>Péče o zdraví, zdravá výživa, návykové látky a zdraví, osobní nebezpečí.....</p>
<p>PŘÍRODOPIS 8. ROČNÍK - Školní výstupy</p> <p>Žák:.....</p> <p>.....</p> <p>umí se chránit před pohlavními chorobami hodnotí význam zdraví a potřebu jeho ochrany, vysvětlí imunitu a ví o nebezpečí drog předvede základní způsoby poskytnutí první pomoci</p>	<p>Učivo</p> <p>- zdraví a nemoc</p>

Prevence sociálně patologických jevů – rizikového chování žáků probíhá v rámci osobnostní a sociální výchovy, která jako průřezové téma Školního vzdělávacího programu Základní školy Praha – Petrovice prolíná různými vyučovacími předměty na 1. i 2. stupni – viz následující tabulka:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA									
Tematické okruhy	I. stupeň					II. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Sebepoznání a sebepojetí		ČJ				VkZ		PČ	PČ
Seberegulace a sebeorganizace	TV	TV	TV	TV	TV VV	TV VkZ	Tv	TV	TV
Psychohygienu	TV	TV	TV	TV, PŘ	TV, PŘ		VkZ,	VkO	
Kreativita	HV, VV PČ	HV, VV PČ	HV, VV PČ	HV, VV PČ	HV, VV PČ, ČJ	HV, VV PČ, ČJ	HV, VV PČ, ČJ TV	HV, VV ČJ, PČ TV	HV, VV ČJ, TV
Poznávání lidí	PRV	PRV	PRV	PŘ, VL	PŘ, VL	VkO VkZ	VkO		
Mezilidské vztahy	PRV	PRV	PRV	VL	VL	VkO VkZ	VkZ	VkZ	
Komunikace	PRV, PČ	PRV, PČ	PRV, PČ	ČJ, PČ	PČ	VkZ TV, HV	VkZ TV, HV	VkZ TV, HV	ČJ TV, HV
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	MA	MA	MA	MA	MA	TV, M	VkZ, M TV, PP	TV, M PP,	TV, M
Hodnoty, postoje, praktická etika						VkO VkZ		VkO VkZ, PP	

4. Osvědčené preventivní akce realizované ve školním roce 2009/2010, které budeme opakovat v roce 2010/2011:

Preventivní programy ve spolupráci s Městskou policií Praha

Preventivní programy - drogy, šikana, dále programy zaměřené na dopravní a zdravotní výchovu. Programů se zúčastnil celý 1. stupeň.

Preventivní programy Městské policie Praha „Malý kriminalista“ a „Bezpečný kontakt se psy“. Těchto programů se účastnili žáci 3. – 5. ročníků.

Antifetfest

Žáci z 9.A se přihlásili do soutěže Antifetfest vyhlášené Magistrátem hl. m. Prahy pro amatérské filmaře z řad žáků a studentů základních a středních škol. Jejich soutěžní snímek byl vyhodnocen mezi 15 nejlepšími z celkem 52 přihlášených. 17. června se konalo v kině Světozor slavnostní vyhlášení výsledků a promítání všech 15 oceněných filmů. Akce, kterou moderoval Jan Musil. Obsahem tohoto studentského filmu je nebezpečí drog.

Besedy o drogách

Žáci 8.A a 9.A se v rámci protidrogové prevence zúčastnili besedy s paní Jarmilou Honsovou a panem Pavlem Gregorem, kteří pracují jako terapeuti v Psychiatrické léčebně v Praze-Bohnicích. Po seznámení a úvodní hře žáci vyslechli životní příběh pana Gregora a měli možnost ptát se na věci, které je v souvislosti s drogovou tematikou zajímají.

Přednášky Městské policie Praha

Prevence sociálně-patologických jevů - rizikové situace, do kterých se mohou děti dostat. Všechny třídy 2. stupně absolvovaly Základy první pomoci – přednášku spojenou s praktickým nácvikem základních technik. Dále měli příslušníci policie pro jednotlivé ročníky připravené přednášky na uvedená témata - **pro 6. ročník: Šikana, 7. ročník: Kriminalita, 8. ročník: Drogy, 9. ročník: Právní vědomí.**

Jak si nenechat ublížit

Pracovníci Městské policie na 2. stupni besedovali s žáci 6.A, 6.M a 7.A o tom, jak se chovat v nebezpečných situacích. Povídání bylo doplněno krátkými filmy o šikaně, znásilnění, únosu a manipulaci s výbušninami.